

N:o 10.

Ank. till Riksd. kansli den 21 februari 1902, kl. 3 e. m.

Betänkande, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af 3 § 1 mom. bevillningsförordningen.

(2:a A.)

I en till bevillningsutskottet öfverlemnad, inom Andra Kammaren väckt motion, n:o 96, hemställer herr *L. Eriksson*, att Riksdagen måtte besluta i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla om förslag till sådan ändring i eller tillägg till § 3 mom. 1 i bevillningsförordningen, att försäljningspriset å sålda delar af styckad egendom ej må läggas till grund för taxering af de osålda delarne, eller blotta styckningsåtgärden må anses förläna dessa högre värde, än de förut haft, utan värdet bestämmas med ledning af den afkastning, de anses kunna lemna, eller det värde, de kunna anses ha som jordbruk.

Såsom bilaga till motionen finnes fogad en Kongl. Maj:ts resolution af den 8 juni 1900, så lydande:

»Kongl. Maj:ts

nådiga resolution på de besvär, Frötuna aktiebolag i underdånighet anfördt deröfver, att,

sedan 1898 års bevillningsberedning för Fellingsbro socken föreslagit, att sextiofyra klaganden tillhöriga hemmansdelar i Korfviken n:o 1, utgörande tillhopa ⁴⁴⁹/1000 mantal, skulle taxeras till sammanlagdt värde af 13,800 kronor,

samt klaganden hos taxeringsnämnden för socknen yrkat, att taxeringsvärdet å hemmansdelarne icke måtte bestämmas till högre belopp än 6,700 kronor,

men taxeringsnämnden, enär af mantalslängden för berörda år inhemtats, att ifrågavarande fastighet efter undergången hemmansklyfning vid senaste mantalsskrifning upptagits i icke mindre än sextiofyra olika hemmansdelar, en hvar å minst tre, högst åttiofem ettusendels mantal, hvilka, i följd af Fellingsbro stations omedelbara närhet, vid efter hand skeende försäljningar komme att betinga högre pris än annan jord i orten, godkänt bevillningsberedningens förslag,

så och efter det Örebro läns pröfningsnämnd, hvarest klaganden fullföljt sitt berörda yrkande, genom beslut vid sammanträde den 28 och 29 september 1898, enär fastigheten genom indelning i byggnadstomter ansåges hafva det uppskattade värdet, ogillat yrkandet och fastställt taxeringen,

har Kongl. Maj:ts och rikets kammarrätt, hvarest klaganden häröfver sig besvärat, genom utslag den 26 september 1899 sig utlåtitt, att som det icke genom den af klaganden förebragta utredning kunde anses ådaga-lagdt, att fastighetens verkliga värde understigit 13,800 kronor, funne kammarrätten ej skäl att i öfverklagade taxeringsåtgärden göra ändring.

Gifven Stockholms slott den 8 juni 1900.

Kongl. Maj:t har, sedan kammarrätten, efter vederbörandes hörande, afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, låtit handlingarna i detta mål Sig föredragas och finner icke skäl att göra ändring i kammarrättens utslag.

Hvilket vederbörande till underdånig efterrättelse länder.»

Den taxering, om hvilken fråga är i ofvanstående kongl. resolution, synes motionären vara i strid med det i § 3 mom. 1 bevillningsförordningen förekommande stadgande, att fast egendoms värde skall bestämmas med ledning af de om hvarje särskild egendoms storlek, beskaffenhet och afkastning inhemtade upplysningar; och yttrar motionären angående de af de särskilda taxeringsmyndigheterna i ärendet fattade beslut följande:

»Den omständigheten, att i bilagan omnämnda fastigheten efter verkställd egostyckning i mantalslängden upptagits i sextiofyra olika hemmansdelar, kunde väl icke förläna den något högre värde än förut, och taxeringsnämndens yttrande, att den vid efter hand skeende försäljningar *komme* att betinga högre pris än annan jord i orten, innebär ju ett bestämdt erkännande, att den då icke hade det åsatta värdet, utan först framdeles skulle komma att få det. Att sålunda åsätta ett värde, som icke finnes,

eller till grund för värdet beräkna en afkastning eller vinst af egendomen, som den icke lemnar förr än i en oviss framtid, kan väl icke vara med rättvisa och billighet förenligt. Riktigare är väl då att efter skedd försäljning taxera säljaren för den vinst, han då verkligen gjort, och egendomen till det värde, den då betingat. Derigenom verkar taxeringen på ett tillfredsställande sätt, emedan den träffat det verkliga värdet eller inkomsten just då dessa framträda och ej förr, än de i verkligheten förefinnas eller kunna afvinnas egendomen. Pröfningsnämndens åsigt, att fastigheten genom indelningen i byggnadstomter fick det åsatta värdet, kan jag heller icke tillmäta förmågan att till hemmansdelarne skaffa köpare, utan är det väl först då köp ifrågakommer, som det högre värdet träder fram.

Kongl. kammarrätten har genom utslag i målet sig utlåtitt, att som klaganden icke ådagalagt, att fastighetens verkliga värde understigit det densamma åsatta, funne kammarrätten ej skäl att i öfverklagade taxeringsåtgärden göra ändring; och dock har klaganden genom intyg af två närboende personer styrkt, att egendomen begagnades som jordbruksegendom och ej lemnade högre afkastning än annan sådan i trakten. Något annat sätt att styrka, att taxeringen var för hög, kunde mig veterligen ej åstadkommas gent emot taxeringsmyndigheternas auktoritet, ty särskildt konto öfver egendomen föres ej, emedan den då och ännu brukas i sambruk med Frötuna aktiebolags hufvudgård Frötuna, och att styrka, att egendomen icke i en obestämd framtid kunde bli värd 13,800 kronor, var ju omöjligt, och det var ju det framtida värdet, som taxeringsnämnden lade till grund för taxeringen.

Den ifrågavarande egendomen innehåller ej fullt 30 tunnland, och då vanliga värdet i orten är 200 kronor tunnlandet, bör väl det af klaganden föreslagna värdet 6,700 kronor anses tillräckligt.»

I motiveringen till den af motionären gjorda hemställan uttalar motionären vidare sin farhåga för att, derest det blefve vanligt, att jordegendom upptaxerades på sätt, som i förevarande fall skett, detta skulle vålla ett betänkligt afbrott i den s. k. egna-hemsrörelsen.

I likhet med motionären anser utskottet, att det skulle vara synnerligen olämpligt och mot bevillningsförordningen stridande, derest försäljningspriset å sålda delar af en till tomter styckad jordegendom lades till grund för taxeringen af de osålda, fortfarande till jordbruksnäring använda delarne, eller om blotta styckningsåtgärden ansåges förläna dessa ett högre värde, än de förut haft.

Men så torde icke kunna sägas hafva varit händelsen i det af motionären åberopade fall. Enligt upplysningar, som utskottet från kongl. kammarrätten inhemtat, var hemmanet $1\frac{1}{2}$ mantal n:o 1 Korfviken, inom Fellingsbro socken och härad af Örebro län, för år 1897 taxerad till 12,400 kronor. Sedan hemmanet genom egostyckning delats i 74 lotter, hade af dessa sålts 10 stycken, om tillhoppa $5\frac{1}{1000}$ mantal, för en köpskilling af inalles 3,200 kronor. Medeltaxeringsvärdet inom socknen var för år 1898 29,300 kronor för helt mantal.

Vid sålunda upplyst förhållande kan icke med fog sägas, att, då de osålda 64 hemmanslotterna, å tillsamman $44\frac{9}{1000}$ mantal, för år 1898 uppskattades till ett sammanlagdt värde af 13,800 kronor, försäljningspriset å de sålda lotterna, om tillhoppa $5\frac{1}{1000}$ mantal, lagts till grund för taxeringen, ty efter denna beräkningsgrund skulle värdet å de förra uppgått till mera än 28,000 kronor.

Utskottet finner, med hänsyn till hvad sålunda anförts, den af motionären omförmälda taxeringsåtgärd icke vara af beskaffenhet att påkalla någon ändring i eller tillägg till gällande bevillningsförordning i det af motionären angifna syfte; och då utskottet ej heller i öfrigt har sig bekant, att sådant missförhållande egt rum som det af motionären öfverklagade, hemställer utskottet,

att herr Erikssons ifrågavarande motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående ändring af 3 § 1 mom. bevillningsförordningen icke måtte till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 21 februari 1902.

På bevillningsutskottets vägnar:

H. CAVALLI.

Reservationer:

af herrar *Cavalli* och *Nisser*, mot motiveringen; samt af herrar *J. Bromée*, *G. Jansson*, *Lundström* och *O. A. Ericsson*.